

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

Обяснителна записка към баланса на Националния осигурителен институт - ДОО
към 31 декември 2019 година

Националният осигурителен институт (НОИ) е публична институция, която управлява държавното обществено осигуряване в Република България. НОИ администрира задължителното осигуряване за общо заболяване и майчинство, безработица, трудова злополука и професионално заболяване, инвалидност, старост и смърт. Националният осигурителен институт е компетентната българска институция по прилагане на правилата за координиране на схемите за социална сигурност и международните договори в областта на социалното осигуряване по отношение на паричните обезщетения за болест, майчинство и помощите при смърт, паричните обезщетения за безработица; пенсиите за старост, инвалидност и наследствените пенсии.

Националният осигурителен институт е юридическо лице, което се състои от Централно управление със седалище в град София и териториални поделения (ТП) във всеки от 28-те областни центрове на страната.

Функциите и основните му дейности са уредени с Кодекса за социално осигуряване и Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) за съответната година.

Общият брой на второстепенните разпоредители с бюджет към НОИ за периода 01.01.2019 г. – 31.12.2019 г. е 28:

1. ТП на НОИ - Благоевград
2. ТП на НОИ - Бургас
3. ТП на НОИ - Варна
4. ТП на НОИ - Велико Търново
5. ТП на НОИ - Видин
6. ТП на НОИ - Враца
7. ТП на НОИ - Габрово
8. ТП на НОИ - Добрич
9. ТП на НОИ - Кърджали
10. ТП на НОИ - Кюстендил
11. ТП на НОИ - Ловеч
12. ТП на НОИ - Монтана
13. ТП на НОИ - Пазарджик
14. ТП на НОИ - Перник
15. ТП на НОИ - Плевен
16. ТП на НОИ - Пловдив
17. ТП на НОИ - Разград
18. ТП на НОИ - Русе
19. ТП на НОИ - Сливен
20. ТП на НОИ - Силистра
21. ТП на НОИ - Смолян
22. ТП на НОИ - Стара Загора
23. ТП на НОИ - София -Град
24. ТП на НОИ - София – Област
25. ТП на НОИ - Търговище

26. ТП на НОИ - Хасково

27. ТП на НОИ - Шумен

28. ТП на НОИ - Ямбол

Балансът на НОИ към 31.12.2019 г. е изготвен в съответствие със Заповед № ЗМФ-1338/22.12.2015 г. на Министъра на финансите, Указания на Министерство на финансите (МФ) ДДС № 20/2004 г., ДДС № 6/2008 г., ДДС № 14/2013 г. и ДДС № 06/23.12.2019 г. относно годишното счетоводно приключване и представяне на годишните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация за 2019 г.

Със Заповед № 1016-40-1403 от 21.12.2018 г. е утвърдена Счетоводната политика на НОИ за 2019 г. Същата е разработена в съответствие с действащото счетоводно законодателство, сметкоплана на бюджетните организации и всички нормативни документи, отнасящи се до дейността на бюджетните организации. Основната цел на единната счетоводна политика, прилагана в системата на НОИ е да даде сигурност, че информацията, съдържаща се във финансовия отчет, е надеждна и представя вярно и честно финансовото и имуществено състояние на НОИ.

Счетоводната политика на НОИ съдържа специфични принципи, правила и процедури за организация на отчетността при изготвянето и представянето на отчетите за касовото изпълнение на бюджета и извънбюджетните сметки и фондове и финансовите отчети.

При признаването и оценяването на представените в годишния финансов отчет за 2019 г. позиции са спазени регламентираните в чл. 26 от Закона за счетоводството принципи, а именно:

➤ действащо предприятие - приема се, че предприятието е действащо и ще остане такова в предвидимо бъдеще; приема се, че предприятието няма нито намерение, нито необходимост да ликвидира или значително да намали обема на своята дейност;

➤ последователност на представянето и сравнителна информация - представянето и класификацията на статиите във финансовите отчети, счетоводните политики и методите на оценяване се запазват и прилагат последователно и през следващите отчетни периоди с цел постигане на сравнимост на счетоводните данни и показатели на финансовите отчети;

➤ предпазливост - оценяване и отчитане на предполагаемите рискове и очакваните евентуални загуби при счетоводното третиране на стопанските операции с цел получаване на действителен финансов резултат;

➤ начисляване - предприятието изготвя финансовите си отчети, с изключение на отчетите, свързани с паричните потоци, на базата на принципа на начисляването - ефектите от сделки и други събития се признават в момента на тяхното възникване, независимо от момента на получаването или плащането на паричните средства или техните еквиваленти, и се включват във финансовите отчети за периода, за който се отнасят;

➤ независимост на отделните отчетни периоди и стойностна връзка между начален и краен баланс - всеки отчетен период се третира счетоводно сам за себе си, независимо от обективната му връзка с предходния и със следващия отчетен период, като данните на финансовия отчет в началото на текущия отчетен период трябва да съвпадат с данните в края на предходния отчетен период;

➤ същественост - предприятието представя поотделно всяка съществена група статии с подобен характер; обединяване на суми по статии с подобен характер се допуска, когато сумите са несъществени или обединяването е направено с цел постигане на по-голяма яснота; сумата по статия е съществена, ако пропуските и неточното представяне на позицията биха могли да повлияят върху икономическите решения на ползвателите, взети въз основа на финансовите отчети, или биха довели до нарушаване на изискването за вярно и честно представяне на имущественото и финансовото състояние, финансовите резултати от дейността, промените в паричните потоци и в собствения капитал;

➤ компенсирание - предприятието не извършва прихващания между активи и пасиви или приходи и разходи и отчита поотделно както активи и пасиви, така и приходи и разходи;

➤ предимство на съдържанието пред формата - сделките и събитията се отразяват счетоводно в съответствие с тяхното съдържание, същност и икономическа реалност, а не формално според правната им форма;

➤ оценяване на позициите, които са признати във финансовите отчети, се извършва по цена на придобиване, която може да е покупна цена или себестойност или по друг метод, когато това се изисква в приложимите счетоводни стандарти.

В съответствие с изискванията на чл. 16, ал. 1 от Закона за счетоводство в НОИ са утвърдени Правила за документооборота на счетоводните документи, които определят реда за движение на счетоводните документи в НОИ от момента на тяхното съставяне или получаване до окончателната им обработка (оформяне), движение, използване, предаване за съхранение в постоянния счетоводен архив и унищожаването им.

Към 31.12.2019 г. в НОИ се работи по:

- ОП „Развитие на човешките ресурси - "Проект Ns BGO5M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертната работоспособностга ";

- проект S.A.F.E. „Социални агенции за бъдещето на Европа“ – с водеща институция на консорциум от 13 национални организации за социално осигуряване от 11 държави (НОИ е една от тях) Италиански социално-осигурителен институт INPS;

- проект BG05SFOP001-1.008 „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите и предоставяне на електронни административни услуги“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.

- проект №2016-BG-IA-0031 "Осигуряване на електронен обмен на социалноосигурителна информация между България и ЕС"

- споразумение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по механизъм за свързване на Европа (мсе) сектор телекомуникации с координатор Национална агенция за приходите.

Същите са намерили отражение в Баланса на НОИ към 31.12.2019 г., отчетна група „СЕС“.

Класификацирането на приходите и разходите е съобразно със сметкоплана на бюджетните организации, индивидуалния сметкоплан на НОИ и единната бюджетна класификация за 2019 година, утвърдена от министъра на финансите.

Приетият в Счетоводната политика подход за отписване на стоково-материални запаси при тяхното потребление е средно-претеглена величина (цена).

Текущото счетоводно отчитане в НОИ е организирано по определения със Закона за счетоводството ред и се извършва по способа на двустранното счетоводно записване.

Приходите и разходите на НОИ се формират на касова основа по параграфи и подпараграфи на Единната бюджетна класификация за съответната година и се отчитат в съответствие със сметкоплана на бюджетните организации по сметките от раздел 6 „Сметки за разходи“ и раздел 7 „Сметки за приходи, трансфери и преоценки“.

Счетоводните записвания на стопанските операции се осъществяват в хронологичен ред, синхронизирано на синтетично и аналитично ниво.

Групирането и разпределението на разходите по икономически елементи е съобразено със спецификата на отделните структурни звена и дейностите, извършвани от НОИ.

За счетоводното отчитане на стопанските операции се използва единен за цялата система на НОИ web базиран счетоводен програмен продукт “Торнадо”, което значително намалява времето за обработка на първичните счетоводни документи, извеждане на необходимите справки в искания разрез, извършване на текущо наблюдение на счетоводната отчетност в ТП на НОИ, което от своя страна минимизира риска от допускане на грешки.

Съгласно указанията на Министерството на финансите, отчетността в НОИ е организирана в три отчетни групи – „Бюджет“, „Сметки за средства от Европейския съюз“ и „Други сметки и дейности“.

За тези отчетни групи НОИ изготвя баланс на:

- Национален осигурителен институт - Държавно обществено осигуряване - код 5500;
- Национален осигурителен институт - Учителски пенсионен фонд (УЧПФ) – 5591;
- Национален осигурителен институт - фонд "Гарантирани вземания на работници и служители" (ГВРС) – 5592

В обхвата на групата "Бюджет" се включват активите, пасивите, приходите и разходите, произтичащи от бюджетната дейност.

Отчетна група „СЕС“ включва аналогично същите елементи, но финансирани по силата на оперативни програми (съгласно ДДС № 6/2008 г.), международни проекти и програми, други средства от Европейския съюз, съответно отчитани се в посочената група.

В отчетна група „ДСД“ се отчитат получените от НОИ чуждите средства, капитализацията на дълготрайните материални активи, изписани на разход при придобиването им в отчетни групи „Бюджет“ и „СЕС“.

Всички второстепенни разпоредители с бюджет (ВРБ) в системата на НОИ изготвят самостоятелен баланс.

Чрез прилагането на въведената счетоводна система се цели осигуряване на всеобхватно хронологично регистриране на счетоводните операции, получаване на аналитична и обобщена информация по счетоводен път, представяща най-точно и по най-подходящ начин годишните финансови отчети на предприятието, междинно и годишно приключване на счетоводните регистри, изменения в извършените счетоводни записвания чрез съставяне на коригиращи счетоводни статии, прилагане на утвърдения от ръководителя на предприятието индивидуален сметкоплан, прилагане на утвърдена от ръководителя на предприятието счетоводна политика.

Счетоводното отчитане на извършените разходи и приходи от ликвидация на ДМА се подчиняват на общите правила за отчитане - разходите се отразяват по сметките от гр. 60 "Разходи по икономически елементи", а приходите по сметките от гр. 71 "Приходи от продажби на активи и услуги и доходи от дялови участия".

Съгласно заповед № ЗМФ-1338 от 22.12.2015 г. на министъра на финансите и на основание чл. 166, ал. 2 от Закона за публичните финанси, НОИ изготвя консолидиран финансов отчет за периода 01.01.2019 г. – 31.12.2019 г., който включва:

- ❖ Баланс към 31.12.2019 г.;
- ❖ Отчет за приходите и разходите;
- ❖ Отчет за касовото изпълнение на бюджета, сметките за средствата от Европейския съюз и сметките за чужди средства, обобщен за НОИ и второстепенните разпоредители с бюджет към него;
- ❖ Обяснителна записка.

Отчетът е изготвен в лева, като степента на точност на стойностите в него е до втория знак след десетичната запетая.

Спазени са изискванията на Закона за счетоводството, Сметкоплана на бюджетните организации, Единната бюджетна класификация за 2019 г., указанията, дадени с ДДС № 20/14.12.2004 г. на Министерство на финансите. относно прилагането на Националните счетоводни стандарти (НСС) от бюджетните предприятия, както и издадените през следващите години от МФ – дирекция "Държавно съкровище" писма и указания по отделни въпроси, касаещи отчетността на бюджетните организации, и утвърдената Счетоводна политика на НОИ.

Във финансовия отчет на НОИ към 31.12.2019 г. са обобщени отчетите на 28-те второстепенни разпоредители с бюджет.

Текущо през годината не се извършва приключване на приходните и разходните сметки със сметки 1101 „Акумулирано изменение на нетните активи“ и 1201 „Изменение на нетните активи за периода“.

Възстановени приходи и разходи, включително и от предходни години се отчитат в намаление на съответния параграф, по който първоначално са били отчетени.

През месец януари са сторнирани начислените към 31.12.2019 г. разходи за провизии на персонала по реда на СС 19 и т.19.7 от ДДС № 20/14.12.2004 г. по сметка 4230 „Провизии за бъдещи плащания към персонала“. Сторнирани са и начислените разходи за провизии за изплатени допълнителни възнаграждения (вкл. и принадлежащите се осигурителни вноски) през месец януари 2020 г., отнасящи се за 2019 г. През 2019 г. за начислените по реда на т. 9 от ДДС № 01/23.01.2013 г. суми са взети съответните счетоводни записвания по сметка 4973 „Коректив за задължения към персонала - местни лица“ за възнагражденията и принадлежащите се осигурителни вноски съгласно т. 19.7.8 и т. 49.2 от указание на МФ ДДС № 20 от 14.12.2004 г. Сторнирани са начислените по сметка 4971 „Коректив за задължения към доставчици - местни лица“ разходи за 2019 г., платени през 2020 г. и начислените по сметка 4961 „Коректив за вземания от местни лица“ вземания по фактури за 2019 г., приходите по които са постъпили през 2020 г.

Корективите за задължения към доставчици, местни лица са отразени по сметка 4971 „Коректив за задължения към доставчици - местни лица“ като крайното кредитно салдо към 31.12.2019 г. е в размер на 630 231 лв. В съответствие с т. 49 от ДДС 20/2004 по сметката са начислени всички разходи за отопление, вода, телефон, наеми и други, независимо от това, че фактурирането от доставчиците и получаването на фактурите е през 2020 г., предвид обстоятелството, че разходите се начисляват през периода, през който са възникнали, независимо дали е извършено плащане.

Съгласно раздел V от ДДС № 14/30.12.2013 г. в баланса на НОИ към 31.12.2019 г. са отразени като коректив неусвоените суми от получени помощи и дарения от страната или от чужбина, отчетени текущо през годината като приход по сметките от подгрупа 74 „Помощи и дарения от страната и чужбина“, които през месец януари 2020 г. са сторнирани.

Крайното кредитно салдо по задбалансова счетоводна сметка 9200 „Поети задължения по договори“ в размер на 19 445 217 лв. отразява наличните към 31.12.2019 г. ангажименти по сключени договори.

ОТЧЕТНА ГРУПА “БЮДЖЕТ”

I. АКТИВ НА БАЛАНСА.

Сумата в актива на баланса в раздел А. Нефинансови активи е в размер на 72 992 111 лв., която се разпределя както следва:

Група I. Дълготрайни материални активи (ДМА) е с отчетна стойност 69 851 599 лв.

В сравнение с предходния отчетен период ДМА имат увеличение от 7 887 919 лв. Структурата на ДМА е както следва:

1. **Сгради** с отчетна стойност 56 208 373 лв. По този елемент от баланса се наблюдава намаление спрямо предходния период в размер на 902 774 лв., формирано от:

- приключен основен ремонт на сградата на ЦУ 320 916 лв.;
- приключен основен ремонт в сграда на ТП на НОИ Търговище 8 226 лв.;
- намалени разходи за основен ремонт в сграда на ТП на НОИ Монтана от съсобственици – (-) 12 695 лв.;

- начислени амортизации в размер на (-) 1 219 221 лв.;

2. **Компютри, транспортни средства и оборудване** на обща стойност 11 081 804 лв. По този елемент от баланса се наблюдава увеличение спрямо предходния период в размер на 7 835 549 лв. формирано от:

- начислени амортизации в размер на 2 162 662 лв.;
- отписана амортизация за 249 962 лв.;
- придобити компютри в ЦУ за 283 145 лв.;
- увеличена стойността на активи в ТП на НОИ Плевен с 1 473 лв.;
- бракувани активи с отчетна стойност 3 310 лв. в ТП на НОИ София град;
- придобита система за контрол на достъпа в ТП на НОИ Бургас за 9 126 лв.;
- придобити климатици в ТП на НОИ Пазарджик за 4 632 лв.;
- придобита система за контрол на достъпа в ТП на НОИ Пловдив за 5 985 лв.;

- придобита (централна доставка) от териториалните поделения на НОИ модернизирана гласова комуникационна система на обща стойност 73 364 лв.;
- придобити активи - кондензационни котли в ТП на НОИ Сливен за 8 760 лв.;
- придобити маршрутизатори за 389 390 лв.;
- придобито WAN оборудване за 79 018 лв.;
- придобити компютри за 5 379 лв.;
- придобит компресор от ТП на НОИ-Шумен за 17 880 лв.;
- придобити 4 бр. мултимедийни проектори за 3 756 лв.;
- закупени 30 бр. автомобили със средства от ОП за 1 557 360 лв.;
- придобит дискови масиви и комутатори за 6 467 034 лв.;
- придобити климатици в ТП на НОИ Видин за 23 940 лв.;
- придобити климатици в ТП на НОИ Габрово за 5 311 лв.;
- придобити климатици в ТП на НОИ Добрич за 4 154 лв.;
- придобити климатици в ТП на НОИ Хасково за 21 429 лв.;
- придобита електронна информационно-указателна табела в ТП на НОИ София град за 30 264 лв.;
- придобита количка-стакер в ТП на НОИ София град за 1 434 лв.;
- придобити конвектори в ТП на НОИ Ямбол за 942 лв.;
- придобита с-ма за обучителен център в ЦУ на НОИ със средства от ОП за 81 840 лв.;
- закупен автомобил микробус в ЦУ на НОИ за 83 820 лв.;
- придобити маршрутизатори за 499 844 лв.;
- придобити конвектори и климатици в ТП на НОИ Бургас за 15 960 лв.;
- система за видеонаблюдение в ТП на НОИ Видин за 22 394 лв.;
- система за контрол на достъпа в ТП на НОИ Кюстендил за 28 786 лв.;
- заприходена газова инсталация в ТП на НОИ Монтана за 47 381 лв.;
- система за видеонаблюдение в ТП на НОИ Пазарджик за 11 998 лв.;
- система за контрол на достъпа в ТП на НОИ Перник за 11 028 лв.;
- закупени климатици в ТП на НОИ Разград, ТП на НОИ Русе, ТП на НОИ Сливен и ТП на НОИ София област общо за 24 722 лв.;
- закупена система за инвентаризация "Инвент" в ТП на НОИ София град за 4 680 лв.;
- абонаментна станция за отопление в ЦУ на НОИ за 53 818 лв.;
- закупени пароувлажнители за нуждите на ЦУ на НОИ за 20 254 лв.;
- закупени компенсирани трифазни реактори за 3600 лв.;
- надграждане хардуер на телефонна станция в ЦУ на НОИ за 6 261 лв.;
- бракувани активи с отчетна стойност 865 лв. в ТП на НОИ Плевен;
- бракувани активи с отчетна стойност 4 956 лв. в ТП на НОИ Хасково;
- превърлени безвъзмездно 14 бр. автомобили на Агенция за социално подпомагане с набрана амортизация за 151 721 лв.

3. Стопански инвентар и други ДМА на стойност 217 479 лв., или намаление спрямо същия период за предходната година с 14 636 лв., формирано от:

- начислени амортизации в размер на 28 711 лв.;
- придобити активи за 2 848 лв.;
- придобита противопожарна врата в ТП на НОИ София област за 1 795 лв.
- придобити противопожарни врати в ТП на НОИ Враца за 8 340 лв.;
- придобит рекламен надпис в ТП на НОИ Плевен за 1 092 лв.

4. ДМА в процес на придобиване на стойност 338 584 лв., или увеличение спрямо същия период на предходната година в размер на 45 780 лв., формирано от:

- извършени разходи за основен ремонт на санитарните помещения в ЦУ на НОИ 69 258 лв.;
- приключен основен ремонт на административна сграда на ЦУ на НОИ за 320 915 лв.;
- приключени разходи за придобиване на активи в ТП на НОИ Сливен на стойност 5 256 лв.
- строително-монтажни работи в приемна на ТП на НОИ София град за 234 293 лв.

- проект саниране сграда на ЦУ на НОИ за 68 400 лв.;

5. Земи, гори и трайни насаждения на стойност 2 005 360 лв., или увеличение спрямо предходния отчетен период в размер на 924 000 лв, формирано от безвъзмездно придобита земя към административна сграда в ТП на НОИ Бургас за 924 000 лв.

В група **II. Нематериални дълготрайни активи** са отчетени 2 400 636 лв., или намаление спрямо предходния период с 427 365 лв., формирано от:

- начислени амортизации в размер на 531 877 лв.;
- приключени разходи за придобиване на лицензи в размер на 1 713 588 лв.;
- закупена модернизирана гласова комуникационна система в ЦУ на НОИ за 59 917 лв.;
- закупен системен базов софтуер и лицензи за 554 638 лв.;
- закупен софтуер за система за инвентаризация “Инвент” в ТП на НОИ София град за 7 200 лв.;
- закупен лиценз „Арис“ за 31 896 лв.;
- закупен софтуер „Национална приложение“ за електронен обмен със средства от ЕС за 334 464 лв.;
- закупен софтуер за надграждане на телефонна централа за 100 689 лв.;
- закупен базов софтуер и лицензи за 1 971 513 лв.;
- бракувани лицензи за 1 242 217 лв.

В група **III. Краткотрайни материални активи** са отчетени 740 148 лв. Намалението спрямо предходния период е в размер на 26 218 лв. и се дължи основно на изписани в употреба краткотрайни материални активи, горива, канцеларски материали и консумативи, хартия, консумативи и резервни части за хардуер и др. Материалните запаси се завеждат по доставна стойност, а отписването на стоково-материалните запаси при тяхното потребление се извършва по метода на средно-претеглената стойност. Спазени са изискванията, съгласно указания ДДС № 20/14.12.2004 г. на МФ, активите в употреба под прага на същественост да не се водят в баланса, като за целите на отчетността, същите се отразяват задбалансово.

В раздел Б. Финансови активи в баланса са отчетени 122 018 102 лв., както следва:

Първата отчетна група **I. Дялове, акции и други ценни книжа** е в размер на 68 462 000 лв. В тази отчетна група се отчита дяловото участие на НОИ в търговски дружества с държавно участие. Търговското дружество, в което НОИ има участие е „Профилактика рехабилитация и отдих“ ЕАД (ПРО ЕАД). Правата на Едноличен собственик на капитала се упражняват от Надзорния съвет на НОИ.

Във втората отчетна група **II. Вземания от заеми** НОИ няма отчетени стойности.

Отчетените средства в третата отчетна група **III. Други вземания** са в размер на 51 854 065 лв., или увеличение спрямо предходния период от 8 181 342 лв, както следва:

Публични държавни/общински вземания – Вземания по наказателни постановления отразени в сметка 4301 „Вземания от данъци, осигурителни вноски, такси и административни глоби и санкции” и са в размер на 633 072 лв., като е отчетено намаление спрямо предходната година в размер на 332 2050 лв. Към 31.12.2019 г. размерът на събираните от НОИ вземания по наказателни постановления е 76 142 лв.

Вземания от клиенти – 7 420 лв., или увеличение в размер на 4 858 лв., спрямо предходния отчетен период. В увеличението на баланса са отразени начислените и постъпилите вземания от клиенти, отчетени по сметка 4110 „Вземания от клиенти от страната” и начислените и сторнирани корективи за вземания от клиенти, отчетени по сметка 4961 „Коректив за вземания от местни лица“.

Предоставени аванси са в размер на 1 465 292 лв., или увеличение в размер на 743 352 лв. Увеличението на средствата, отчетени от ЦУ и ТП на НОИ представлява закрити аванси, платени по сключени договори с доставчици, както и платени към 31.12.2019 г. аванси за разходи, съгласно ДДС № 3/2009 г.

Други вземания – 49 406 753 лв. или увеличение в размер на 7 423 810 лв., което се формира както следва:

1. Във връзка с промените по т. 2, ал. 2, чл. 20 от Кодекса за социално осигуряване (обн. ДВ 106 от 2013 г. в сила от 01.01.2014 г.), касаещи вземанията, установени с разпореждания по ревизионни актове и изключването им от обхвата на средствата,

отчитатани като приход по бюджета на НОИ, движението на средствата по вземания, установени с разпореждания по ревизионни актове се отчитат като “възстановен разход” за съответния фонд, от който е изплатено обезщетението. Вземанията от главници по разкрити надвзети пенсии са отразени в сметка 4279 „Вземания за възстановяване на пенсии”. Към 31.12.2019 г. остатъкът от начислени и несъбрани главници по надвзети пенсии е 3 213 579 лв., като размера на главниците за събиране от НОИ е 979 992 лв. Вземанията по надвзети социални плащания за неправомерно получени обезщетения за безработица и временна неработоспособност са отразени в сметка 4287 „Вземания за възстановяване на помощи и други трансфери към домакинства - местни лица” и са в размер на 4 854 855 лв., от тях главници за събиране от НОИ в размер на 1 765 678 лв. (Таблица 1). В същите счетоводни сметки са отразени и предадените за събиране от НАП вземания по главници, като за целта е въведена допълнителна аналитичност „вземания“, чрез която са диференцирани на вземания, събирани от НОИ и вземания, събирани от НАП. Вземанията, предадени за събиране от НАП са в размер 5 878 696 лв., в т. ч. надвзетите пенсии – 2 233 587 лв., наказателни постановления – 555 930 лв., обезщетения за безработица и обезщетения за временна неработоспособност – 3 089 179 лв. (Таблица 2).

Таблица 1

Вземания от главници, събирани от НОИ

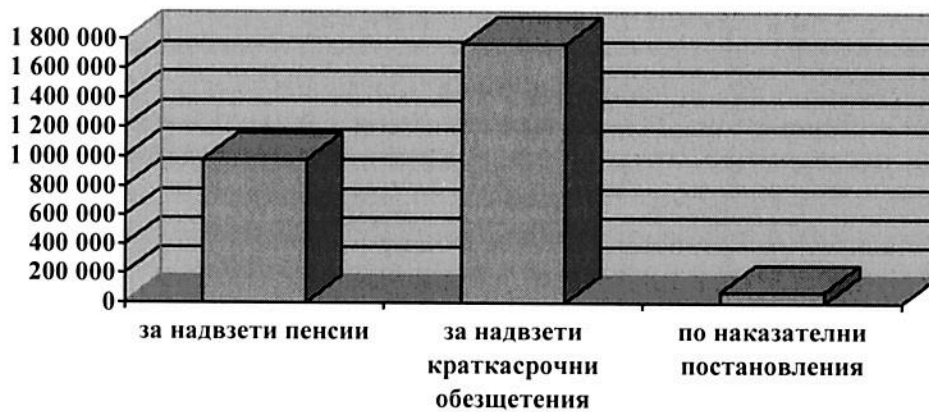
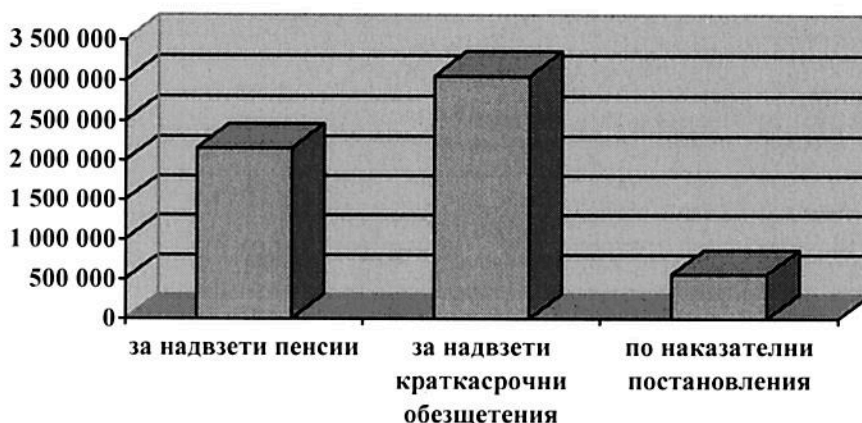

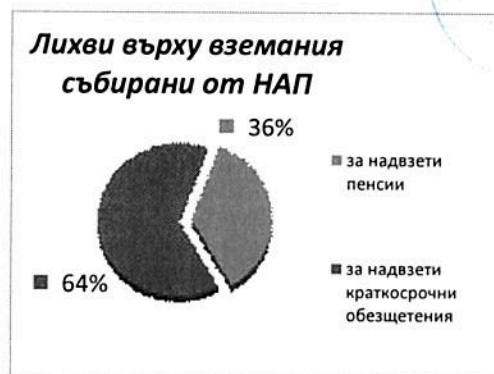
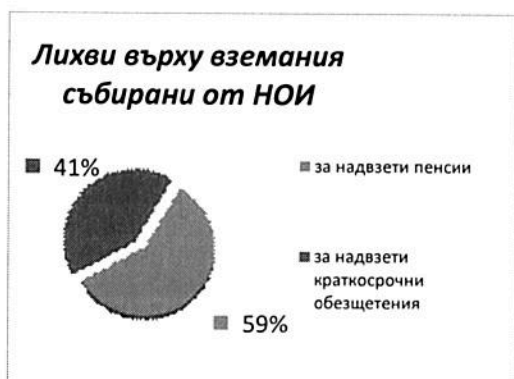
Таблица 2

Вземания от главници, събирани от НАП

2. Лихвите върху вземанията на НОИ са отразени в сметка 4871 „Начислени лихви върху други вземания от местни лица” и са в размер 8 523 281 лв. От тях за събиране от НОИ са 1 454 488 лв. (лихви по краткосрочни вземания – 601 602 лв.; лихви по надвзети пенсии – 852 886 лв.) и предадените за събиране от НАП са 7 068 793 лв. (лихви по краткосрочни вземания – 4 512 510 лв.; лихви по надвзети пенсии – 2 556 283 лв.).

3. В размера на вземанията в баланса на НОИ по сметка 4887 "Вземания от други дебитори - местни лица (приходно-разходни позиции)" са включени вземания по § 9 от ПЗР на КСО в размер на 70 239 лв., вземания по кредитни известия в размер на 30 226 лв., вземания по надвзети пенсии по изпълнителни дела в размер на 173 938 лв., както и вземания по съставени ревизионни актове на прекратени осигурители във връзка с извършени разходи за окомплектоване на архивна документация - за приемане и съхранение на разплащателните им ведомости в размер на 17 751 лв. (10 753 лв. - събирани от НОИ и 6 998 лв. - събирани от НАП).

4. За отчитане на средствата за безработица, изплатени съгласно изискванията на съответните международни спогодби чрез търговските банки в страната се ползва разчетната сметка 4858 "Други вземания от други държави (финансиращи позиции)". Размерът на тези средства към 31.12.2019 г. е 5 153 лв.

5 Сметка 4655 „Разчети между централния бюджет и социалноосигурителни фондове за поети осигурителни вноски". По сметката текущо се отразяват разчетите с Министерство на финансите за осигурителни вноски за бюджетни разпоредители на централизирано разплащане за ДОО. Към 31.12.2019 г. е формирано вземане на НОИ от централния бюджет в размер на 26 094 780 лв.

6. Постъпилите суми през последния работен ден на 2019 г. в размер на 5 898 937 лв. са отразени по сметка 4885 „Вземания от други дебитори - местни лица (финансиращи позиции)", сумата постъпила в последния работен ден на годината по банковата сметка на НАП за събиране на приходите за социалноосигурителните фондове към НОИ.

7. В размера на други вземания се включват и дължимите от служители удържани суми от възнаграждения, отчетени по сметка 4213, чиято стойност е 449 лв.

8. В размера на другите вземания се включват и дължимите осигурителни вноски за ДОО от НЗОК, чиято стойност е 523 565 лв. намалени с размера на дължимите от НОИ осигурителни вноски за ДОО на наети лица по програми „Временна заетост" и лица по извънтрудови правоотношения за месец декември 2019 г., платени през месец януари 2020 г., чиято стойност е 314 лв.

В група **IV. Парични средства** е отразена наличността по левови и валутни бюджетни сметки на НОИ в края на периода, която е в размер на 1 702 038 лв. Същата представлява наличност по левови и валутни сметки. От 01.01.2019 г. в сила са разпоредбите

на Закона за личната помощ, уреждащ условията и реда за предоставянето и ползването на лична помощ от хора с увреждания. Съгласно указания, предоставени от дирекция „Държавно съкровище“ на Министерството на финансите, отнасящите се за месеца добавки за чужда помощ, подлежащи на превеждане на АСП, следва до края на месеца да се преведат по сметката за чужди средства на НОИ. Преводът на горепосочените средства от ТП на НОИ към сметката за чужди средства в БНБ се осъществява в предпоследния ден на месеца, за който се отнасят. Към 31.12.2019 г. салдото по тази сметка е в размер на 1 321 154 лв. По силата на Европейски регламенти и международни договори изплащането на част от пенсиите, отпуснати по българското законодателство, се извършва чрез осигурителните институти на Германия, Украйна, Молдова, Русия и Турция, а в останалите случаи се насочват директно по банковите сметки на правоимащите лица. Сумите, получени за пенсии от горепосочените осигурителни институти (без Турция) се изплащат от бюджетната ни сметка в БНБ, когато правоимащите лица са декларирали левови банкови сметки, а в случаите на посочени банкови сметки в евро, преводите се реализират чрез УниКредит Булбанк. Левовата равностойност на остатъка по валутните сметки в края на периода е в размер на 380 884 лв. В НОИ е възприета счетоводна политика за ежемесечна преоценка на валутните средства по банковите сметки, като положителните и отрицателни преоценки се отразяват в кредита и дебита на сметка 7804 „Преоценки на финансови активи (финансиращи позиции)“.

В раздел **В. Задбалансови активи** в отчетна група “Бюджети и бюджетни сметки” е отразена сумата от 157 199 446 лв. Отчетените средства представляват получени и възстановени банкови гаранции, учредени по повод изпълнението на договорни ангажименти, обвързани с бюджетни средства, чужди ДМА, начислени условни вземания за средства за реимбурсация за изплатени парични обезщетения за безработица на лица, пребиваващи в други държави и материални запаси, краткотрайни активи в употреба с характер на ДМА, подлежащи на задбалансово отчитане и активи със стойност под прага на същественост. Увеличението спрямо предходният период е в размер на 147 125 152 лв. и основно е формирано от начислени условни вземания за реимбурсация, чийто размер е 143 556 240 лв., предоставени банкови гаранции, осигуряващи изпълнението на сключени договори от НОИ.

II. ПАСИВ НА БАЛАНСА.

В раздел **А. Капитал в бюджетните предприятия** на ред Разполагам капитал е отразена сума в размер на 141 087 002 лв. Отразен е и прираст и намаление в нетните активи през отчетния период в размер на 3 684 373 лв.

В раздел Б. Пасиви и приходи за бъдещи периоди, средствата са разпределени както следва:

В група **I. Дългосрочни задължения** няма отчетени стойности.

В група **II. Краткосрочни задължения** са отчетени средства в размер на 55 292 388 лв., като е формирано увеличение от 13 819 756 лв. по статии, същото е разпределено както следва:

1. *Задължения към доставчици* – 2 651 762 лв. или увеличение в размер на 2 100 937 лв. Средствата са отчетени от администрацията на НОИ и второстепенните разпоредите с бюджет и са формирани от доставени дискови масиви.

2. *Задължения за пенсии, помощи, стипендии, субсидии* – 41 998 542 лв. за начислени плащания за пенсии.

3. *Задължения за данъци, мита и такси* в размер на 220 306 лв. или увеличение спрямо предходния период с 1 898 лв. Сумата се формирана от начислен данък добавена стойност за месец декември 2019 г., платен през месец януари 2020 г. В тази статия на

баланса са отчетени и разчетите на ЦУ и ТП на НОИ във връзка с начислените и платени средства за данък върху приходите на бюджетните организации и данък върху разходите, съгласно ЗКПО.

4. *Задължения за осигурителни вноски* в размер на 314 лв. или увеличение спрямо предходната година с 185 лв.

5. *Задължения към персонала* в размер на 2 193 072 лв. или увеличение спрямо предходния период с 72 447 лв. Основно формираното увеличение е в резултат на сторнирани през месец януари 2019 г. начислени разходи за допълнителни възнаграждения за постигнати резултати (ДВПР) за четвърто тримесечие на 2018 г., включително и припадащите се осигурителни вноски. Възнагражденията са изплатени през месец януари 2019 г.

6. *Други краткосрочни задължения* в размер на 8 228 393 лв. или увеличение спрямо предходния период с 2 576 413 лв. Сумата във финансовия отчет на НОИ за други краткосрочни задължения се формира от салдата по следните счетоводни сметки:

- 4675 „Разчети със социалноосигурителни фондове“ - за събрани средства и извършени плащания 5 118 027 лв. По сметка 4675 са отразени събраните от НАП суми от осигурителни вноски за УчПФ и ГВРС, постъпили по сметката на НОИ за ДОО в БНБ през месец декември 2019 г. и прехвърлени по сметките на УчПФ и ГВРС през януари 2020 г., съответно постъпилите суми по сметката на НОИ за ДОО в БНБ през месец декември 2018 г. и прехвърлени по сметките на УчПФ и ГВРС през месец януари 2019 г.

- 4685 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на социалноосигурителни фондове за постъпили и разходвани средства“ – 517 075 лв. или формирано увеличение с 301 024 лв. Тази сума се формира от извършени разходи по проект „Развитие на човешките ресурси - "Проект Ns BGO5M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертната на работоспособността“ и проект №2016-BG-IA-0031 "Осигуряване на електронен обмен на социалноосигурителна информация между България и ЕС".

- 4831 „Временни депозити, гаранции и други чужди средства от местни лица“ – 2 134 016 лв. или увеличение спрямо предходен период в размер на 1 202 837 лв. В счетоводната сметка са отразени задължения на НОИ към клиенти от внесени парични гаранции, осигуряващи изпълнението на сключени договори от НОИ към 31.12.2019 г.

- 4853 Др. задълж. към държави (ПР позиц.) - Пенсии - 217 лв.

- 4854 „Други задължения към други държави (финансиращи позиции)“ – 394 940 лв. или увеличение спрямо предходен период в размер на 78 706 лв. По счетоводната сметка са отчетени средствата за пенсии, получени от други държави и изплатени съгласно изискванията на съответните международни спогодби чрез търговските банки в страната.

- 4897 „Задължения към други кредитори - местни лица“ – 64 118 лв.;

В група III. Провизии и приходи за бъдещи периоди – отчетени 355 752 лв. или намаление в размер на 32 770 лв. Средствата представляват разликата между сторнирани през януари 2020 г. начислени през декември 2019 г. неизползвани отпуски на персонала за 2019 г., в едно с полагащите се осигурителни вноски за сметка на работодателя и съответно начислените през декември 2019 г. от ДДС № 20/2004 г.

В раздел В. Задбалансови пасиви от пасива на баланса в отчетна група “Бюджет” е отразена сумата от 19 444 217 лв.

В позициите “Задбалансови пасиви” са включени само условните пасиви, а не салдата на всички задбалансови пасивни сметки. В салдото не са включени салдата по сметки от подгрупи 980 „Поети ангажменти за разходи - потоци“ съгласно т. 36, Раздел V от указанията за попълване на макета на баланса. Средствата, отчетени в този раздел от пасива представляват наличните в края на периода средства по сключени договори с доставчици на стоки и услуги, преди да е извършена доставката или услугата. Поетите по сключени договори ангажменти към 31.12.2019 г. са в размер на 24 869 116 лв., отразени по кредитния оборот на сметка 9200 „Поети ангажменти за разходи – наличности“, а реализираните ангажменти, отразени по дебитния оборот са в размер на 25 159 108 лв. Възникналите

ангажименти за разходи с незабавна реализация, отразени по дебитния оборот на сметка 9801 „Възникнали ангажименти за разходи с незабавна реализация” са в размер на 1 716 765 486 лв., основна част от които са изплатени краткосрочни обезщетения. Извършените корекции по поети ангажименти по сключени договори са отразени по дебитния и кредитния обороти на сметка 9808 „Корекции в обема/стойността на поетите ангажименти за разходи” са в размер на 2 513 895 лв. Анулираните ангажименти, отразени по сметка 9809 „Анулиране (канцелиране) на поети ангажименти за разходи” са в размер на 41 222 лв.

ОТЧЕТНА ГРУПА „СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ”

- В стопанска област „Сметки за средства от Европейския съюз“ са отразени извършените разходи по проект в който НОИ участва като партньор в международен консорциум „Социални агенции за бъдеща Европа” (SAFE) съставен от 13 държави и финансиран от Европейската комисия, разходите по проект „Развитие на човешките ресурси - "Проект Ns BGO5M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертната на работоспособността“, разходите по проект №2016-BG-IA-0031 "Осигуряване на електронен обмен на социалноосигурителна информация между България и ЕС", както и разходите по проект BG05SFOP001-1.008 „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите и предоставяне на електронни административни услуги“.

I. АКТИВ НА БАЛАНСА

В раздел **Б. Финансови активи** в баланса е записана сумата от 867 413 лв. или увеличение спрямо предходния период в размер на 651 362 лв. Отчетените средства са формирани както следва:

1. Предоставени аванси по сметка 4020 „Доставчици по аванси“ за изплатени суми по договори в размер на 205 006 лв
2. Вземания по сметка 4685 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на социалноосигурителни фондове за постъпили и разходвани средства“ в размер на 517 075 лв., формирано от извършени разходи по международен проект BG05SFOP001-1.008 „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите и предоставяне на електронни административни услуги“ и проект „Развитие на човешките ресурси - "Проект Ns BGO5M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертната на работоспособността“
3. Начислен коректив за вземания в размер на 145 332 лв.

II. ПАСИВ НА БАЛАНСА

В раздел **А. Капитал в бюджетните предприятия** на ред Разполагам капитал е отразена сума в размер на 13 300 лв. Формираният прираст/намаление в нетните активи от отчетния период е в размер на 379 020 лв.

В раздел **Б. Пасиви и приходи за бъдещи периоди** – записани са средства в размер на 488 393 лв., представляващи неусвоен аванс по проект Проект Ns BGO5M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертната на работоспособността“.

В раздел **В. Задбалансови пасиви** в отчетна група СЕС са отчетени 843 506 лв.

ОТЧЕТНА ГРУПА „ДРУГИ СМЕТКИ И ДЕЙНОСТИ”

За отчитане на разходите за придобиване на активи, които се изписват на разход при тяхното придобиване – земи (с изключение на прилежащите към сгради и съоразения земи), инфраструктурни обекти, активи с историческа и художествена стойност, активи предназначени за специални дейности по отбраната и сигурността и книги за библиотеки се използват сметките от подгрупа 607 “Наеми и разходи за инфраструктурни обекти, земя и други активи и активи с художествена и историческа стойност”. Спазено е изискването за балансовото признаване (капитализиране) на изписаните като текущ разход дълготрайни активи в сметки от група 22 “Дълготрайни активи, капитализирани в отчетна група (стопанска област) “Други сметки и дейности”.

I. АКТИВ НА БАЛАНСА

Сумата в актива на баланса раздел **А. Нефинансови активи** е в размер на 1 112 781 лв.

В група I. Дълготрайни материални активи - промяна в размера на отчетените активи на 1 112 781 лв., или намаление спрямо предходната година с 54 011 лв., което представлява разлика между начислените за периода амортизации на инфраструктурните обекти в размер на 60 917 лв. и заведена придобита земя в размер на 6 906 лв. от ТП на НОИ Хасково.

II. ПАСИВ НА БАЛАНСА

В раздел **А. Капитал в бюджетните предприятия** на ред Разполагаем капитал не е отразена сума. Сумата на пасива на баланса е 1 112 781 лв.

ГЛАВЕН СЧЕТОВОДИТЕЛ:

ДИМИТЪР НЕДЯЛКОВ

РЪКОВОДИТЕЛ:

ИВАЙЛО ИВАНОВ

